

— ESKUALDUNAK

PARIS'EN

Parisen naiz soldado. Laborari seme, kanpoz lazo, barnez uzkur, beldur batek hartu ninduen jakitiaz hiri-nausirat nindutela altxatzen soldado. Parise zen enetako hiri ikaragarria, hiri galdua, jantza ahinek eta ikusgarri galgarriek zain fuinetaraino usteldia. Badu bi urthe han nagola, eta orai badakit, nun nahi bezala, Parisen ere badela orotarik. Gaizkia bada lore, ongiak ere baditu bere lili charmegarriak.

Parise maite dut, eta luzaz Parisek atchikiko du ni baitan orhoitzapen berezi bat, Parisen kausitu dutalaketz Eskual'Herria. Hiri-nausian -nork erran?- badire dotzena bat mila Eskualdun, eskuaraz mintzo direnak. Erraiten ahal dugu Eskual'Herriko herririk haundiena Parise dela; hala hala Parisen dagola Eskual'Herriko gazteriarik ederrena.

I. Nolaz honbertze Eskualdun?

Pariserat juaiten diras sor-lekuan ez delaketz heindako lekurik? Ez. Lekia frango bada eta etchiak husten ari dire. Eskual'Herriko legia da, bereziki laborantzan, ez ditakela bizi bere kopetako izerdiaren gustuz baizik. Beraz gaitza hau da: gaztek nahi dute geruo eta gutiago penatu, rinarta, eta ihes egiten dute herengo lohi eta pastarrerri.

Errechkeria aurkitzen dutea Parisen? Dudarik ez da. Gehientsiek, leku hautak harrapatzen dituzte. Sos ederra egiten ahal dute biziki izerdirik gabe. Alainan fama hunak dituzte Eskualdunak hiri-capitalian, seriosak eta langileak di-relakotz. Ohore zaiote Pariseko familia haundi eta abeatse-neri Eskualdun baten ukaitea coziner edo zerbitzari. Eskualdun bat heindako ontasun bat da.

II. Nola ihardesten dute beren eginbideeri?

Badire Pariserat juaiten direnak beren plazer eta josteta tzarren hobekio gordatzeko. Horiek, biziki denbora gabe jendetasunaren azken herrunkarat erortzen dira. Bainan gehientsiak juaiten dira herriz kanpo, diruaren eta bizia-
ren idabazteko. Anitzek laguntzen ere dituzte Eskual'Herri-
~~aren~~ an utzi beren familiak. Erlisoneko eginbideeri erro-
tik atchikiak dira. "Eskualdun, fededun", erran zahar hori ez daukate lehengo modakua. Apez eskualdun bat, Larre apeza, badute beren zerbitzuko. Apez hori da Pariseko Eskualdun guzien ertorra. Apez-etcherik ez da, bainan bada "Eskual'Etchia".

III. "Eskual-Etchia".

Zer da "Eskual'Etchia"? Izenaren araberakua du izana. Etche haundi bat da, Pariseren erdi erdian, Eskualdunek berek eresia edo erosten ari. Biltzen ahal dira harat, bereziki igandetan, beren etcherat bezala. Atsegin zaut igande arratsalde oroz ikustia gure Eskual'Etchia ilroki be-
thia, hementchet andana bat kantuz, lepo zainak hantusk, gure aire chaharretan, hantchet beste andana bat jokuan pin-
ta-erdia pariatuz, hortchet beste multcho bat, airos edo se-
rios, beren asteko plazerren edo miserien kundatzen, gure ertor maitatua, batetik bertzerat, berri galdez. Zinez egia da: Eskualdunak urrunago eta elgar atchikiago.

IV. Hitz batez:

Ezin uka eder dela honbeste Eskualdun eta bereziki Eskualdun gazte, Parisen bizi, artalde bat bezala, beren "Etche"aren eta apezaren inguruan. Ezin uka ere Eskual'Herria husten ari dela gazteriarik ederrena badoalakotz urrun, sor lekuari eta lan dorpeari ihes: Eskual'Herriaren geroa ez da Parisen bainan Eskual'Herriko lur idorrean. Eskual'Herria salba dezagun, lana maitatuz. Eskual'Herriaren deia ardiets dezagun, Jinkoak bakotchari eman daukun kurutzea karreatuz airoski. Jesu-Christoren Kurutzea lore dadiela gure eremu akitgarrietan, haren itzal gochagarrian bizi diten, mendeak direno, Eskual'Herriko haurrak.

Irola Arnand
Beloke'ko beneditanoa

